

MERKEZEFENDİ
**GELENEKSEL TIP
FESTİVALİ**
3-12 HAZİRAN 2005

www.zeytinburnu.bel.tr

www.merkezefendi.org

İçindekiler

Merkez Efendi Hakkında...	3
Açılış Konuşmaları	4 - 11
Festival Programı	13
Etkinlikler	14 - 39
Seminerler	40 - 51
Kapanış Konuşmaları	52 - 53
İmza Defteri	54 - 59

Merkez Efendi hakkında...

İstanbul'un büyük Mutasavvıf alimlerinden biri olan Merkez Efendi, Fatih Sultan Mehmet'in padişahlığının sonlarına doğru 1462 yılında Denizli ili Buldan kazasına bağlı Sarı Mahmutlu köyünde doğmuştur. Merkez ismiyle meşhur olmakla beraber asıl ismi Musa'dır. Dönemin önemli mutasavvıflarından Molla Habib Karamanî onda gördüğü derin ilim ve irfan anlayışına bir takdir olmak üzere Muslihuddin ismini vermiştir. Musa Muslihuddin Merkez Efendi ilk yaşlardan itibaren çeşitli ilim adamlarından ilim tahsil etmiş ve dönemin ileri düzeydeki sohbet meclislerinden feyiz almıştır.

Etkili söz söyleme kabiliyeti ve hitabetinin yanı sıra bir çok alanda bilgi dağarcığını geliştiren Merkez Efendi çok genç yaşlarda dönemin önemli alimlerinin dikkatlerini çekmiş, sadece tasavvuf alanında değil aynı zamanda askeri ve tıbbi alanda da yetkinliğiyle öne çıkmıştır. Tıptaki geniş vukufiyeti sonucu Manisa'daki bimarhaneye memur tayin

edilmiş ve yüzyıllardır Manisa'da halka dağıtımı gelenek haline gelen mesir macununu orada hazırlamıştır.

Sahip olduğu geniş meziyetlere çevresindeki insanlara karşı son derece mütevazî ve iyiliksever bir şahsiyet olan Merkez Efendi, hayata bütün yönleriyle kuşatan bir anlayışla tasavvuftan tıbbı, askeriyeden eğitime kadar birçok alanda büyük hizmetler yürütmüş örnek bir şahsiyettir.

Mensubu olduğu Halvetî tarikatının şeyhi Sümbül Efendi'nin ölümü üzerine İstanbul'a gelmiş ve onun yerine irşat faaliyetlerine devam etmiştir.

Tüm ömrünü hayır hasenat, nasihat, yardımseverlik ve cömertlik düsturuna göre yaşamış olan Merkez Efendi, insanlığa vakfedilmiş bir ömrü 91 yaşındayken 1552 yılında ebedî aleme irtihal etmiştir. Hizmetlerini ve güzel hatıralarını armağan ederek insanların gönlünde yaşamaya devam etmektedir.

Açılış Konuşmaları

Murat AYDIN
Zeytinburnu Belediye Başkanı

Saygıdeğer Milletvekillerim, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanım, Ak Parti İstanbul İl Başkanım, saygıdeğer Kaymakamım, Belediye Başkanı arkadaşlarım, siyasi partilerimizin temsilcisi değerli arkadaşlarım, meclis üyesi arkadaşlarım, muhtar arkadaşlarım, basınımızın değerli mensupları, Zeytinburnumuz'un güzel insanları ve sevgili mesai arkadaşlarım; hepinizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum. Hoşgeldiniz, sefalar getirdiniz.

Altı yıl öncesi geliyor aklıma. O zamanlar bir hayal kurmuştuk. Bir gün gelecek, tıbbi bitkiler bahçesi çok önemli bir merkez olacak demiştik. Bu hayali o günün Beyoğlu Belediye Başkanı ve bugünün İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş ağabeyimle paylaşmıştım “bize yardımcı olur musunuz? Biz bu bölgede -şu an üzerinde bulunduğumuz bölgede- geçmişte var olan değerleri açığa çıkarmak istiyoruz”. Ve değerli Başkanım bize inanılmaz destek verdi. Bizi, Turgut Cansever hocamızla tanıştırdı ve bu güzel çalışma 6 yıl önce başlatıldı. İşte o çalışmayı dönemin Beyoğlu Belediye Başkanı'yla beraber sürdürmüştük, yapmıştık. Onun öncülüğünde ve bugün nasip oldu. Büyükşehir Belediye Başkanımız oldu Kadir Ağabeyimiz. Ve artık Merkezefendi onun ellerinde, Zeytinburnu onun hizmetini alıyor ve devamını da bekliyor. Başkanım sağolun, var olun. Bizim için, Zeytinburnu halkı için gerçekten bu inanılmaz bir fırsat ve inanılmaz bir imkan. Biz bu imkanları değerlendirmek, burada var olan değerleri açığa çıkarmak istiyoruz.

Niçin Zeytinburnu'nda geleneksel tıpla ilgili bu festivali yapıyoruz. Bakınız Merkez Efendi Hazretleri hemen yanıbaşımızda yatıyor. Allah mekanını cennet eylesin. Yaşadığı dönemde -yaklaşık 500 yıl önce- ünlü bir tabipti. Din adamlığının yanında hekimlik boyutu da vardı. Manisa'da mesir macunu yaptı. Ve Merkez Efendi Manisa'da doğdu. Ama ömrünün son 40 yılını Zeytinburnu'nda geçirdi. Burada geçirdi, bu mekanda geçirdi ve bu mahallemizin ismi de Merkezefendi mahallesidir. Biz mesir macununun mucidi Merkez Efendi'yi ihya etmek için ve geçmişte insanlığın ortaya koyduğu geleneksel tıpla ilgili birikimi tekrar gündeme getirmek için burada var olan değerleri açığa çıkarmak adına Osmanlı Dönemi'nde olduğu gibi bugün de Zeytinburnumuz'un bu bölgesi “geleneksel tıbbın merkezi” olsun istedik. Durup dururken değil Merkez Efendi'den sebep bunu istedik. Bakın çok kısa birşey anlatacağım Osmanlı Döneminde ve Bizans Döneminde İstanbul'un hemen yakınındaki bölgelerin hava durumunu, sağlıkla ilgili yönünü tespit etmek için ağaçlara ciğer asarlarmış. Bu bölgede de onu yaparlarmış. Ve ciğerin en geç çürüdüğü, en fazla dayandığı bölge bu bölgeymiş. Onun için tahminim Merkez Efendi burada bulundu ve yaşadı.

Onun için Yedikule Göğüs Hastalıkları Hastanesi burada, Balıklı Rum Hastanesi ve Ermeni Hastanesi burada. Bir çok sağlık bölgesi onun için burada. Geçmişte bunlar vardı bugün de var. Ve bugün daha da ayağa kaldırmamız lazım.

Yine 6 yıl önce kurduğumuz hayal ve gördüğümüz rüyaların içinde bir de Tıbbi Bitkiler Bahçesi vardı. Tıbbi Bitkiler Bahçemiz'in oluşmasında Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği yöneticilerinin inanılmaz katkısı olmuştur. Bu projeyi yaptık. Büyükşehir Belediyemiz'e gösterdik. Büyükşehir Belediyemiz de Tıbbi Bitkiler Bahçemizi gerçekleştirdi, açtı. Türkiye'nin ilk ve tek tıbbi bitkiler bahçesi Zeytinburnu'ndadır. Emeği geçen Büyükşehir Belediye Başkanlarımıza; Ali Müfit Gürtuna Bey'e ve sonrasında Kadir Topbaş Ağabeyime -ben 'ağabey' diyorum müsadeseyle- sizler adına, Zeytinburnu Halkı adına canı gönülden teşekkür ediyorum. Sağolsun, var olsunlar.

Bu sene bilimsel söyleşiler, seminerler Tıbbi Bitkiler Bahçesinde -buraya 500m mesafede- diğer etkinliklerimizde burada gerçekleşecek. Sizlerin huzurunda bir şeyi yine ifade etmeden geçemeyeceğim. Malum bu bölge, önümüzdeki yıl daha da güzel olacak. Ve buradaki tarihi doku yenilenecek. Bunu her zaman ifade ediyoruz. Geçen yıl Büyükşehir Belediye Başkanımız söz vermişti. Hemen yanı başımızdaki köşkü tamir ettireceğini söylemişti. Sağolsun daha 15-20 gün önce vakıflardan ancak alabildik. Yani Büyükşehir Belediyemiz 15-20 gün önce ancak alabildi. O günden 1 ay öncesine kadar işlemler devam etti. Tarihi eser olduğu için biraz zor. Yani yürürlükteki kanunlar, mevzuat gereği yapılan işler, biraz zor. Ben huzurlarınızda Büyükşehir Belediye Başkanına teşekkür ediyorum.

Anıtlar Kurulundan çıkar çıkmaz burası inşallah hemen yenilenecek. Tabi bu bölgede de benzer sıkıntılar yaşıyoruz. Birazdan Kültür Bakanımız gelecek. Özellikle Kültür Bakanımızı davet ettik bu bölgeyi göstermek için. Anıtlar Kurulu'nun desteklemesi lazım. Anıtlar kurulundaki arkadaşlarımız çalışıyorlar, gayret gösteriyorlar. Son yıllarda bunu müşade ediyoruz. Öncesinde böyle değildi. Ama son 1-2 yıldır gerçekten ciddi bir çalışma var. İnşallah planlarımızı bu sene çıkarıyorlar, sözünü aldık. Olağanüstü bir aksilik olmazsa bu bölgenin İstanbul'un en nadide en güzel en etkileyici bölgelerinden birisi olacağının müjdesini veriyorum. 3 yıl içerisinde ama Büyükşehir Belediyesinden aldığımız destekle hepsi. Bulunduğumuz bölge sit alanı, koruma alanı, tarihi bölge, sur koruma alanı. Dolayısıyla burada yapacağımız bütün işlem, yapmayı tasarladığımız bütün işler Anıtlar Kurulunun onayından geçmesi gerekiyor. Öncesinde burada, bu mikrofondan birkaç kez geçmiş yıllarda ifade etmiştim ama muhatap dahi bulamıyordum. Ama son yıllarda gerçekten muhatap buluyoruz. Buranın dertleriyle ilgileniyorlar. Fakat kurulun imkanları yetersiz. Kurulun elindeki personel sayısı yetersiz. Sayın Bakanım; kuruldaki son 2 yıllık değişimin artarak devam etmesini arzu ediyoruz. Eğer kuruldaki işlerimiz çok hızlı tamamlanırsa arkadaşlarımızın iyi niyetini biz biliyoruz. Size söz veriyoruz 3 yıl sonra Zeytinburnu Merkezefendi Mahallesini tanıyamayacaksınız. İstanbul'un en fazla turist çeken yerlerinden birisi olacaktır yerli ve yabancı. Burası tıbbi bitkiler le bir merkez haline gelecek. Yenikapı Mevlevihanesi burada. Yenikapı Mevlevihanesi ihya edilecek. Ve Balıklı Rum Manastırı hastaneleri ve diğer tekkeleri, camileri bütün bu şartlarıyla imkanlarıyla burası İstanbul'un en güzel, en nadide bölgelerinden birisi olacak.

Ben sayın Bakanımın huzurunda protokoldeki değerli hazirunun huzurunda, basın mensuplarının huzurunda, Zeytinburnu halkına, basın mensuplarının huzurunda teşekkür ediyorum. Biz bütün bu çalışmaları Zeytinburnu halkımızın sayesinde yapıyoruz. Bütün bu harcamaları sizlerden aldığımız vergilerle gerçekleştiriyoruz. Sizler imkanlarınızı bize veriyorsunuz bizde o imkanları sizler adına kullanıyoruz. Onun için Allah sizlere bol versin diyoruz. Siz de vergilerinizi verin biz de sizlere hizmet edelim. Onu arzu ediyoruz. Efendim bu fikrin ilk ortaya atılmasında çok ama çok ciddi katkısı olan saygı değer Sakarya Millevekilimiz Süleyman Gündüz Bey ve derneğimizin ilk kurucu başkanı kendisine canı gönülden sizlerin huzurunda teşekkür ediyorum. Yine derneğin yönetiminde bulunan bütün arkadaşlara ve Prof. Dr. Ali İhsan Taşcı bey ve Murat Çekin Hocam başta olmak üzere, bütün arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Programın gerçekleşmesinde emeği geçen bütün arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Hepinize saygılarımı ve sevgilerimi sunuyorum. Sağolun, var olun. Allah'a emanet olun.

Açılış Konuşmaları

Prof. Dr. Ali İhsan TAŞÇI

Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği Başkanı

Sayın Bakanım, Milletvekillerim, Belediye Başkanlarım, değerli misafirlerimiz.

Doğallıktan uzaklaştığımız oranda sorunlarla karşılaşmaktayız. Tüm bilimsel ve teknolojik gelişmelere rağmen daha çok hastalanıyoruz, daha çok doktora gidiyoruz ve daha çok ilaç kullanıyoruz.

Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği hayatı doğallığa yaklaştırmayı, yüzyıllardır kullanılan doğal tedavi yöntemlerini ve ilaçlarını günümüzün bilimsel kriterleriyle değerlendirmeyi ve halkımızın hizmetine sunmayı amaçlamaktadır.

Değerli Başkanımın söylediği gibi bu amaçta Türkiye’de ilk defa tıbbi bitkiler bahçesi açıldı. 14 dönüm alan içerisinde olan bu bahçede 283 adet tıbbi bitkinin yetiştirilmesi gerçekleştirildi. Bu, Türkiye için ve Zeytinburnu için büyük bir olay. Yine ilk defa Türkiye’deki tıbbi bitkilerin envanteri oluşturuldu. Geleneksel tıpla ilgili 3 adet kitabımız yayınlandı. Yine sağlık araştırmaları merkezi kuruldu. Bu merkezde geleneksel tıpla ilgili bilimsel araştırmalar yapılmakta ve yapılan bilimsel araştırmalarla geleneksel tıbbın gelişmesine destek olunmaktadır. Yine geleneksel tıp kütüphaneleri kuruldu. Kitap temin çalışmaları devam etmekte ve yakında açılışı yapılması planlanmaktadır. Bu çalışmalar, sayın Belediye Başkanı Murat Aydın’ının eseridir.

Dernek Başkanı olarak kendisine teşekkürlerimizi sunuyorum, saygılarımla.

Dr. Mehmet Müezzinoğlu
AK Parti İstanbul İl Başkanı

Çok değerli Bakanım, Büyükşehir Belediye Başkanım, Milletvekillerim, değerli Kaymakamlarım, Belediye Başkanlarım, siyasi partilerimizin çok değerli temsilcileri, sivil toplum örgütlerimizin çok değerli temsilcileri.

Önümüzdeki dönemde, Sayın Başkanımızla, Sayın Büyükşehir Belediye Başkanımızla ve Sayın Zeytinburnu Belediye Başkanımızla birlikte, daha başarılı bir süreci yaşayacağımıza inancımı belirtmek istiyorum.

Geçen yıl burada, bu kürsüde konuşurken gelecek sene nelerin değişebileceğini dinlerken, bu sene, fazla birşeyin değişmediğini görmüş olmanın hüznü içindeyim. O nedenle ümit ediyorum ki; bir ay önce teslim alınan hemen yanıımızdaki tarihi ve kültürel mirası gelecek yıl farklı bir şekilde göreceğimizi ümit ediyorum.

Tabi hepiniz farkındasınız Zeytinburnu değişiyor, hepiniz farkındasınız İstanbul değişiyor. Hepimiz farkındayız Türkiye değişiyor. Bu değişimin öncülüğünü, sizlerin desteğiyle, güveniyle her geçen gün bir basamak daha yukarıya hep birlikte taşıyacağız. Tabi bir enerji kaynağımızda asla ihmal etmememiz lazım “Tarihi kültürümüz ve kültürel mirasımız”. Bunlar bizim, geçmişten gelen değerlerimiz. Geçmişten gelen değerlere sahip çıkmazsak bu basamakları sağlıklı çıkamayız. Bundan 500-600 yıl öncesine gittiğinizde dünya modern tıbbına Kayserisi, Manisası, Edirnesi, Merkez Efendisi, öncülük yapan İbn-i Sinalarıyla hala dünya tıp alanında söz sahibi olan geçmiş değerleriyle övünç ve gurur duyacak bir milletin mensuplarıyız.

Buna ne kadar çok sahip çıkabilirsek, geçmişimizi ne kadar çok iyi yorumlayabilip algılayabilirsek, geleceği o kadar doğru şekillendirebileceğimize inanıyorum. Bugünde, bu anlamda burayı da Merkezefendi Geleneksel Tıp Festivali’ni de çok anlamlı buluyorum.

İnşallah gelecek dönemde çok daha dinamik, çok daha gelişmiş günleri hep birlikte yaşamak dileğiyle hepinize teşekkür eder saygılarımı sunarım.

Açılış Konuşmaları

Dr. Mimar Kadir TOPBAŞ
İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

İlçe müftülerimiz, Kaymakamlarımız, İlçe Emniyet Müdürümüz ve orada görev yapan Zabıta ve Emniyet Teşkilatımızın mensupları hanımefendiler ve beyefendiler hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Bin yıllık tarihimizde o kadar mükemmel geçmişimiz var ki bunların hangisini ortaya çıkarsak gerçekten dünyayla yarışır ve dünyanın hayranlığını kazanır. Lale İstanbul'a dönüyor dedim, bunun çalışmasını yaparken bir başka bilgi elimize geldi. Hani o sanatta güzelliklerde doruk noktaya çıkılmış olan dönemde üretilen ve dünyaya nam salan bu lalenin yetiştirildiği dönemde Avrupalı öyle bir sebze yetiştiriyordu ki çiçeği açıyor, meyvesi yok, yenmez. Niye bunu yapıyorlar? Çünkü estetik duyguları ki bu lale herşeye yansımış. Tekstilden, diğer bütün kurulum eşyalarımıza kadar. Yine alternatif tıp olarak bugün konuşulan ve yaradılışımızda, evrende, kainatta insanın her türlü rahatsızlıklarının tedavisinin formülü bulunan bu bitkileri değerlendirmek suretiyle insanın sağlığına kavuşmasını önemseyen bilim adamları yetiştirmiş bir milletiz.

Bir yazar şöyle diyor: "Biz insanoğlunun bundan 200-300 sene önce atlarımız, arabalarımız, bağlarımız, bahçelerimiz vardı. Teknoloji uğruna bunları verdik. Bugün bunları edinmek için çok büyük servetlere ihtiyacımız var." Doğru mu yaptık yanlış mı diye sorguluyorum. Şehir hayatında kentlerin yaşamı çok farklı ama işte bizim bugün kullandığımız bir çok gıda maddesi ve maddeleri de bir takım formüllerin yan tesirleri sebebiyle bir takım rahatsızlıklar ortaya çıktığını herkes söylüyor. Bunun içinde alternatif tıp olarak ve biotarım denen eski usul tarıma dönmek için insanlar çırpınıyor. İşte bizim önemli değerlerimizden bir tanesi olan Merkez Efendi'nin son 40 yılını burada geçirirken Manisa'da bulmuş olduğu 41 çeşit baharatı karıştırmak suretiyle bir şifa maddesi olarak geliştirdiği bu maddenin banisi ve mucidi olarak burada insanlara hizmet vermiş.

Geçmişteki insanlar kendilerine göre modeller geliştirmişler. İşte bir yerin havasının atmosferin nasıl olduğunu tespit ediyor ondan sonra yerleşiyor. O yerleşim alanında bizim çok fazla kaybımız olmaz. Ama yeni yerleşim alanları açılırken ona çok dikkat ederiz. Çünkü orda bir problem vardır ki geçmişte insanlar burda yerleşmemiştir. Yanlış yerleşim yaparsınız. İşte dere yatağıdır heyelan bölgesidir başka sıkıntı yaşarsınız veya besin ve gıdaları yanlış kullanırsanız onun arazları farklı şekilde yansır insanlara. Biz belediyeler olarak sadece fen ve imar değil bunun ötesinde kenti kendi kültürel değerlerimizi, olgularımızı ön plana çıkartarak onları da yansıtmamız gerekiyor. İşte bu bağlamda İstanbul'un bu kadar geçmişi, tarihinin yanısıra Osmanlı'nın 552 yıldan beri yürütmekte ve yönetmekte olduğu bir barış kenti olan bu şehrin hafızasında ve içinde bir çok önemli kültürel miras dediğimiz değerler var. İşte bu, bunlardan birtanesi. Bunları gün yüzüne çıkartarak kentimizde yaşayan insanlarımıza ve ülkemiz insanlarına ve dünya insanlarına yansıtmak gibi görevimiz var. Burada geçmişte olan kültürel mirasımızın bir çoğu deforme olmuş, bozulmuş, yok olmuş. Biz burasını tekrar dönüşüme tabi tuttuğumuz zaman kültürel açıdan kültürel mirasımızı ayağa kaldırdığımız zaman gerçekten başkanın söylediği o düşünceleri hayalleri gerçek olacaktır. Çünkü insanlar buraya akın akın gelirler ve bu geliş buranın değerini değiştirir.

Geçen yıl Yunanistan'ın Bolos kentine gittim. Orada bir dağ köyü var. o köyü eski haline getirmek için bir takım çalışmalar yapmışlar ve gerçekten farklı ve güzellikleri yansıtıyorlar. Sokaklarında yürüyemezsiniz, turistten geçemezsiniz. Bir çay bardağı kadar kavanozdaki organik tarımdan elde ettikleri reçelli marmeladı 7 euro'ya satıyorlar. Rengarenk, 10 tane aldığınız zaman 70 euro ödeyeceksiniz. Bunun gibi ürünlerini turizme açmışlar, bölgeyi açmışlar. Bizim böyle bir kıymetimiz var, bölgemiz var. Burası geliştiği zaman gençlerimizin iş bulması, burada yaşayan insanlarımızın ekonomisine ciddi anlamda katkı olması açısından bölgenin kalkınması açısından önemli bir hizmet olacağına inanıyorum. Yılların ihmali ama yalnız malesef Sayın Başbakanımızın da özellikle üzerinde durduğu ve yakındığı bürokrasinin kendi sistemi içerisindeki sıkıntılar sebebiyle bazı şeyleri niyet etseniz bile zaman çok hızlı geçiyor ve neticeye geç ulaşıyorsunuz.

Güzel günlerde yine hep beraber olabilmek ümidiyle teşekkür eder saygılarımı sunarım.

Açılış Konuşmaları

Dr. Süleyman Gündüz
Sakarya Milletvekili

Sayın Bakanım, sayın Milletvekilim, sayın İl Başkanımız, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız, değerli belediye başkanlarımız çok kıymetli hazırun ve aziz Zeytinburnulular sizleri en kalbi duygularımla selamlıyorum.

Altı yıl önce Zeytinburnu Belediye Başkanı Sayın Murat Aydın'la birlikte bir rüyaydı bu proje. Eksiklikleri yok mu? Var. Ama bunları da telafi edeceğiz. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız bu eksikliklerin giderilmesi için burada huzurlarınızda söz verdi. İnşallah yedincisini yaptığımız zaman bugünkünden daha görkemli olacak. Şüphesiz bu etkinlik, burada medfun olan Merkez Efendi'ye ait bir etkinliktir. Ama yıllarca Merkez Efendi bir kudret iksiri, bir kudret şurubu olarak anılmaktaydı. Artık o aslına rücu ediliyor. Geleneksel tıbbın artık burada öncülüğünü yapıyor. Dolayısıyla buradaki belediyemiz, Büyükşehir Belediyesi ile birlikte tıbbi bitkiler parkını oluşturdu. Artık geleneksel tıbbımız tıpkı organik tarım nasıl hayata geri döndüyse burada hayata geri dönüyor. Ayrıca tabi bizim iktidarımız da gelenekten geleceğe baktığı için "geçmişle kucaqlaşmayan millet geleceğe emin adımlarla yürüyemez" anlayışını benimsiyor. Onun için bizler geçmişimizi ihya etmek zorundayız. Onun için burdayız. Çünkü burada yakılan ateş bir dönem Orta Asya'da Şeyh Ahmet Yesevi'nin yaktığı ateştir. Onun Anadolu erenleri vasıtasıyla Sultan Mevlana'yla, Hacı Bayram Veli'yle, Hacı Bektaşî Veli'yle bu Anadolu'ya gönderdiği idealdir. O ideali üstlendiği için buradayız ve bugün altıncısını kutluyoruz geleneksel tıp festivalinin. Çünkü bizim idealimiz bu halkın barış içerisinde yaşamasıdır. Geyikle aslanı bir arada yaşatabilme idealidir bizim idealimiz. Onun için biz bugün buradayız.

Merkez Efendi yalnızca bir mutasavvuf değil, bugün gördüğümüz gibi o bir tıp alimi, tıp bilgini aynı zamanda bir asker. Dolayısıyla bir insanın donandığında neler yapabildiğini bize gösteren en güzel örnektir o. Tıpkı Lokman Hekim'den, İbn-i Sina'dan sonra artık bu toplumun geleneğinde bir Merkez Efendi var ve inşallah yedincisinde hep beraber daha büyük coşkuyla bir arada olacağız. Sayın Bakanım buraya gelirken dedim ki birçok eksikleri var ama iyi bir başlangıçtır. O dedi ki bizde bir gelenek var. Kendisi yörüktür çünkü, efedir kendisi. Yörüklerde şöyle bir gelenek var; "Kervan yolda düzülür" derler. Her yıl eksiklerimizi gidererek devam edeceğiz.

Yedincisinde buluşmak üzere hepinizi Allah'a emanet ediyorum.

Atilla KOÇ
Kültür ve Turizm Bakanı

Sayın Büyükşehir Belediye Başkanım, sayın Parti Başkanım, Belediye Başkanlarımız, Milletvekili arkadaşlarım ve hep beraber aziz İstanbullular...

Bugün hem Kültür Bakanlığı olarak burdayım hem de Turizm Bakanı olarak burdayım. Çünkü bu etkinlikten bizim her alanda, yani her iki alanda faydalanmamız söz konusu. O sebepten hepinizi saygıyla selamlarken Zeytinburnu Belediye Başkanına da teşekkürlerimi sunmak isterim. Zeytinburnu Belediyemizin Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği işbirliğiyle düzenlediği geleneksel olan bu etkinliğin altıncısı yapılıyor. Festivalin değerli insanlarımıza hem maddi hem manevi faydalar getirmesini Allah'tan niyaz ediyorum, kıymetli İstanbullu hemşerilerim...

Bizim herşeyimiz bakımımıza göre şifadır. Allah herşeyin içine bir şifa vermiştir ama onu kullanmak, ona o gözle bakarak kullanmak için Merkez Efendi gibi hem zahiri hem batını ilim sahibi olmak gerekiyor. Halk hekimliği alanında yaptığı derin çalışmalar ile pek çok hastayı şifaya kavuşturan ve tüm ömrünü insanlık için vakıf eden mümtaz şahsiyet ilim adamı Merkez Efendi'yi anmak bizler için elbette büyük bir mutluluktur.

Günümüz modern dünyasında yaşanan teknolojik gelişmeler insan hayatını kolaylaştırmış olmasına rağmen hastalıkları da arttırmış ve çeşitlendirmiştir. Biz modern tıbbı elbette reddetmiyoruz ama alternatif tıp dedikleri oysa bizim ilahi güzelliğin verdiği güzellik dediğimiz taşlar, meyveler, sebzeler, çiçekler onlar da bir başka çaredir. Bir başka şifadır. Bunların üstelik toksit etkisi de yoktur. Şifalı bitkilerle tedavi usülleri malesef pozitivist anlayışla, materyalist anlayışla ülkemizde uzun müddet dikkate alınmadı ama halkımız -o güzel halkımız- kendi geleneksel anlayışı ve kendi önsezisi ile bunu devam ettirdi. İyi ki devam ettirdi. Daha sonra tıp adamlarımız eczacılarımız bu gözle bakan, bakabilen bilim adamlarımız bunun kıymetini bizlere anlatırlar. Elbette Avrupa'da ve Amerika'da bu hususta yapılan çalışmaların da rolü olmuştur diye düşünüyorum. Kötü bir adetimiz iyiliklerin bile illa önce Avrupa'da Amerika'da kabul edildikten sonra bizde kabul edilmeye başlanıyor. Oysa bizim kendi hazinelerimizi dışarının tavsiyesi olmadan da kendimiz bulmamız gerekiyor. İşte bizim iktidarımız kendi hazinemizi kendimizin bulmasının bir neticesidir. Onun için bizim iktidarımızda gerçekten ülkemiz için insanımız için şifadır. Anadolu'nun binlerce yıllık bir geleneğini katılımlarıyla birlikte sizler misafirler, konuklar hep beraber kutluyoruz. Bu kutlamanın Merkez Efendi'nin ruhunda Allah'ın şifa ismine içlerinde duyan herkese kutlu olsun diyorum saygılarımla...

MERKEZEFENDİ GELENEKSEL TIP FESTİVALİ

Festival Programı

3 HAZİRAN CUMA

- 14:00 Açılış Konuşmaları
- 15:00 Mesir Macunu İkrarı
- 15:30 Geleneksel Sanatlar Sergisi Açılışı: Hattat Süleyman Berk
- 16:30 Çay İkrarı
- 17:30 Stand Tanıtım Programı
- 21:00 Konser: Orhan Hakalmaz

4 HAZİRAN CUMARTESİ

- 14:30 Çocuk Programı
- 17:30 Seminer: Merkezefendi Menkıbeleri- Öğr. Gör. Emrehan Küey
- 18:30 Çay İkrarı
- 18:45 Kurs: Aromaterapi - Zülfikar Alkan
- 19:30 Söyleşi - İmza : "Bulanık Defterler" - Hilmi Yavuz
- 21:00 Konser: Kabe Senfonisi - Hasan Cihat Öter

5 HAZİRAN PAZAR

- 14:00 Çocuk Programı
- 15:45 Çay İkrarı
- 16:00 Seminer "Manisa Şiirlerinde Merkezefendi"
Yrd. Doç. Dr. Ünal Şenel
- 17:30 Seminer: Merkezefendi Vakfiyesi- Öğr. Gör. M. Veysi Dörtbudak
- 18:30 Kurs: Aromaterapi - Zülfikar Alkan
- 19:30 Söyleşi - Dia Gösterisi: "Öteki İstanbul" - Emre Ermin
(Atlas Dergisi İşbirliği ile)
- 21:00 Konser: Yahya Soygiğit ve Veysel Dalsalı

6 HAZİRAN PAZARTESİ

- 14:00 Çocuk Programı
- 17:30 Seminer: Renkler ile Terapi- Metin Yahya Üster
- 18:30 Çay İkrarı
- 18:45 Kurs: Aromaterapi - Zülfikar Alkan
- 19:30 Söyleşi - Dia Gösterisi: "Türkiye'nin Hazineleleri" - Cemal Gulas
- 21:00 Konser: Türk Film Müzikleri Ve Tangolar

7 HAZİRAN SALI

- 14:00 Çocuk Programı
- 15:45 Çay İkrarı
- 17:30 Seminer: Şiatsu - Zeynep Sevil Güven
- 18:30 Kurs: Aromaterapi - Zülfikar Alkan
- 19:30 Söyleşi: "Divan Şiiri ve İlahi Aşk" - Prof. Dr. İskender Pala
- 21:00 Konser: Mehmet Güntekin ve İstanbul Fasıl Topluluğu

8 HAZİRAN ÇARŞAMBA

- 14:00 Çocuk Programı
- 17:30 Kurs: Aromaterapi - Zülfikar Alkan
- 18:30 Çay İkrarı
- 18:45 Kurs: Aromaterapi - Zülfikar Alkan
- 19:30 Söyleşi: "Sokağın Çocukları" - Doç. Dr. Ahmet Bilgili
- 21:00 Sema ayini: Galata Mevlevileri

9 HAZİRAN PERŞEMBE

- 14:00 Çocuk Programı
- 15:45 Çay İkrarı
- 17:30 Seminer: Çigong - Hakan Onum
- 19:30 Söyleşi: "İstanbul'un Bilinmeyenleri" - Süleyman Faruk Göncüoğlu
- 21:00 Konser: Ahmet Özhan ve Sema Ayini / (Yenikapı Mevlevihanesi)

10 HAZİRAN CUMA

- 14:00 Çocuk Programı
- 17:30 Seminer: "Müzik ile Terapi"- Yrd.Doç.Dr. Nevin Eracar - Selvi Yılmaz
- 18:30 Çay İkrarı
- 18:45 Kurs: Aromaterapi - Zülfikar Alkan
- 19:30 Söyleşi - İmza: "Sufi ve Şiir" - Doç. Dr. Mahmut Erol Kılıç
- 21:00 Konser: Neyzenler Gecesi

11 HAZİRAN CUMARTESİ

- 14:00 Çocuk Programı
- 15:45 Çay İkrarı
- 17:30 Seminer: Refleksoloji- Margarita Dimitrova
- 18:30 Kurs: Aromaterapi - Zülfikar Alkan
- 19:30 Söyleşi: "İstanbul ve Türk Kültürü" - Beşir Ayvazoğlu
- 21:00 Konser: Nefes ve Semah - Golden Horn ve Hubyar Semah Topluluğu

12 HAZİRAN PAZAR

- 14:00 Çocuk Programı
- 17:00 Çay İkrarı
- 18:30 Söyleşi - İmza: "Osmanlı Tarihinde Maskeler ve Yüzler" - Mustafa Armağan
- 20:00 Kapanış Konuşmaları
- 21:00 Konser: Esat Kabaklı

Mesir Macunu

Festival alanı mesir
macunu dağıtılan
sırasında büyük bir
coşkuya tanıklık etti.

Çocuklarla

Festivalin en çok tadını
çıkaranlar yine onlar oldu.

Sergi *Hat ve Ebru*

Geleneksel süsleme sanatımızdan seçkin örnekler katılımcıların büyük beğenisini topladı.

Hattat Süleyman Berk'in mühtesem eserlerinden biri.

Gelenek için...

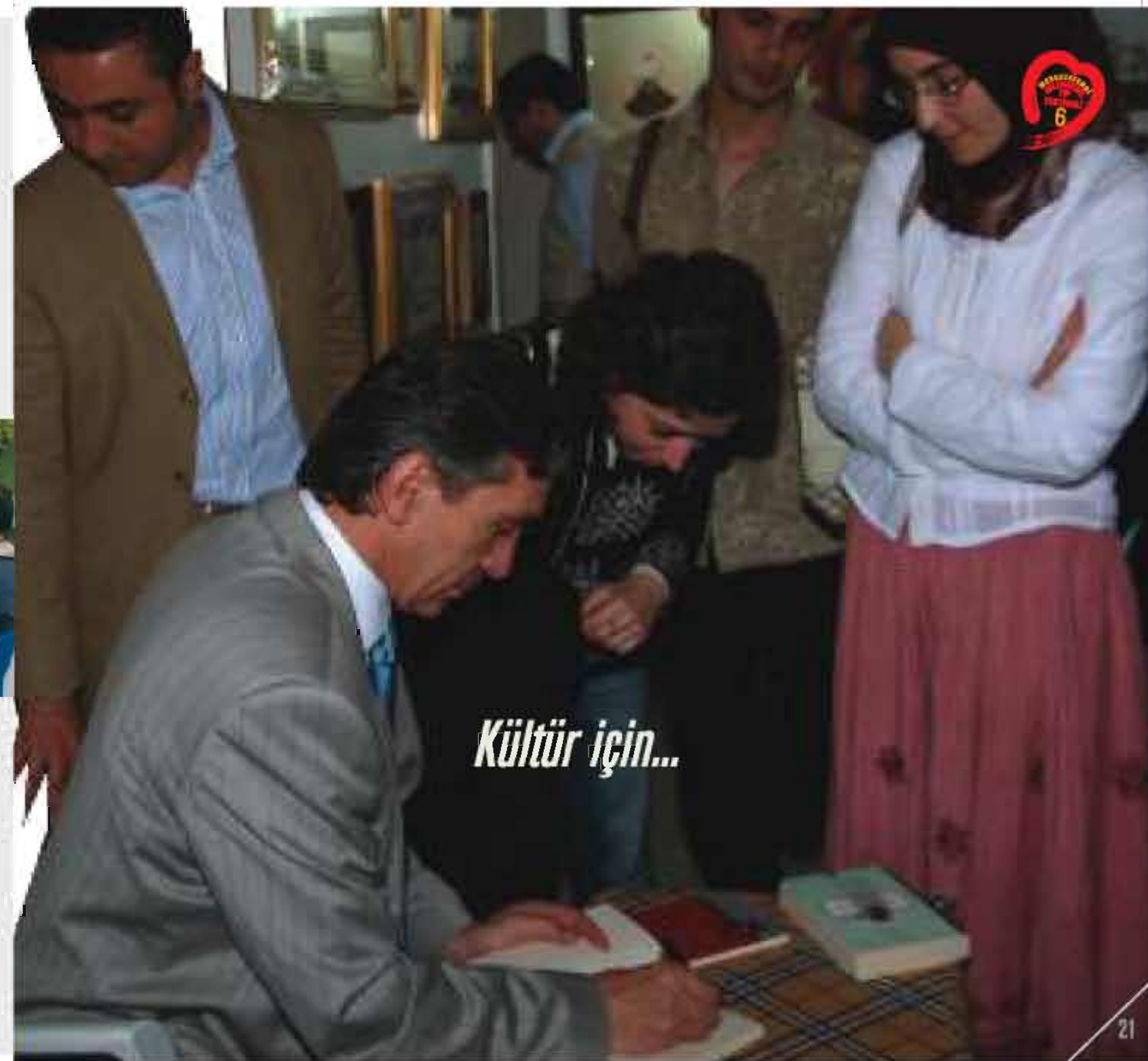

Söyleşi ve İmza Günleri

Merkezefendi Geleneksel
Tıp Festivali'nde, değerli
katılımcılarımız büyük ilgi
gördü.

Prof. Dr. İskender PALA
Doç. Dr. Mahmut Erol KILIÇ
Mustafa ARMAGAN
Hilmi YAVUZ
Besir AYVAZOĞLU
Süleyman Faruk GÖNCÜOĞLU
Doç. Dr. Ahmet BİLGİLİ
Cemal GULAS
Emre ERMIN

Standlar

Festival alanında yer alan standlarda doğal ürünler ile tanışan konuklar, diledikleri gibi alışveriş yapma imkanı buldular.

Zeytinburnu Tıbbi Bitkiler Bahçesi

14 dönümlük bir alan üzerine kurulan bahçede halen 300 kadar etiketli bitki türü ekili bulunmaktadır.

Bahçede, Sağlık Araştırmaları Merkezi, Bitki Laboratuvarı - Herbarium ve Sera yer almaktadır.

Doğal Sağlık için...

Nostaljik Tren

Tren festivali ayrı bir renk kattı. Çocukların mutluluğu görülmeye değerdi.

Orhan Hakalmaz

Halk müziğimizin güçlü sesi
festivalde sevenleriyle
buluştu.

Merkezefendi Geleneksel Tıp Festivali'nin açılış gününde sahne alan sanatçı
izleyicilerden büyük alkış aldı.

Hasan Cihat Örter

Hasan Cihat Örter gitar, şarkılar ve hoş
sohbetleriyle geceye renk kattı.

Yahya Soyyiğit Veysel Dalsaldı

Türk Tasavvuf Müziği
konserinde sanatçılar
birbirinden güzel eserlerle
karşımızdaydı.

Türk Film Müzikleri ve Tangolar

İstanbul Fasıl Topluluğu

Mehmet Güntekin'in solistliğiyle İstanbul Fasıl Topluluğu unutulmaz bir konserle karşımızdaydı.

Neyzenler Gecesi

O gece Merkezefendi'nin ruhani atmosferinde neyzenler, izleyicilere unutulmaz anlar yaşattı.

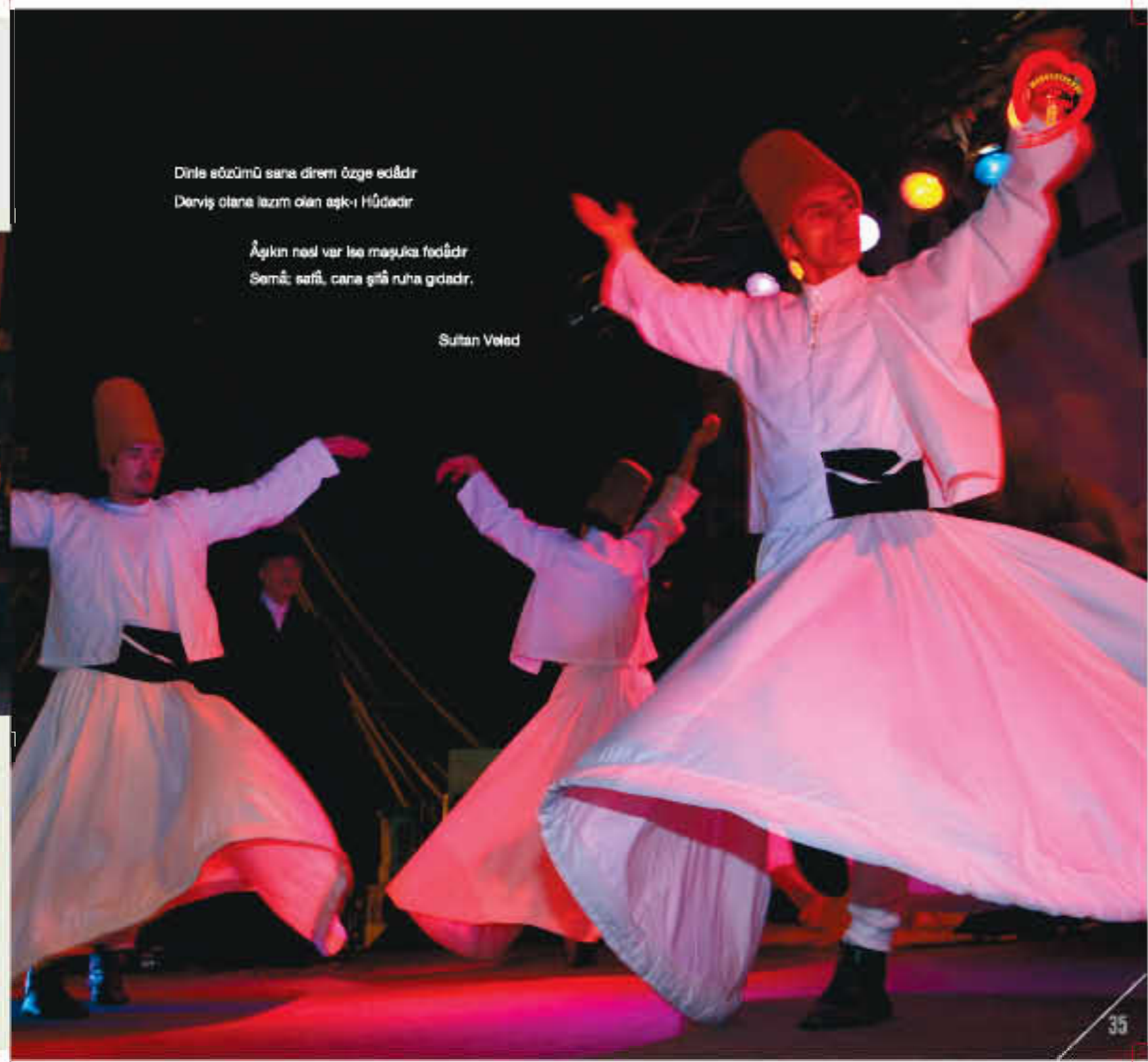
Galata Mevlevileri

Dinle sözümü sana dilerim özge edâdır
Derviş olana lazım olan aşk-ı Hûdâdır

Âşkın neşî var ise maşukla fedâdır
Semâ, safâ, cana şîâ ruha gâdâdır.

Sultan Veled

Esat Kabaklı

Halk müziğimizin güçlü sesi
festivalde sevenleriyle
buluştu.

Festival alanı, etkinliğin son gününde Esat Kabaklı hayranlarıyla
dolup taştı.

Golden Horn ve Hubyar Semah Topluluğu

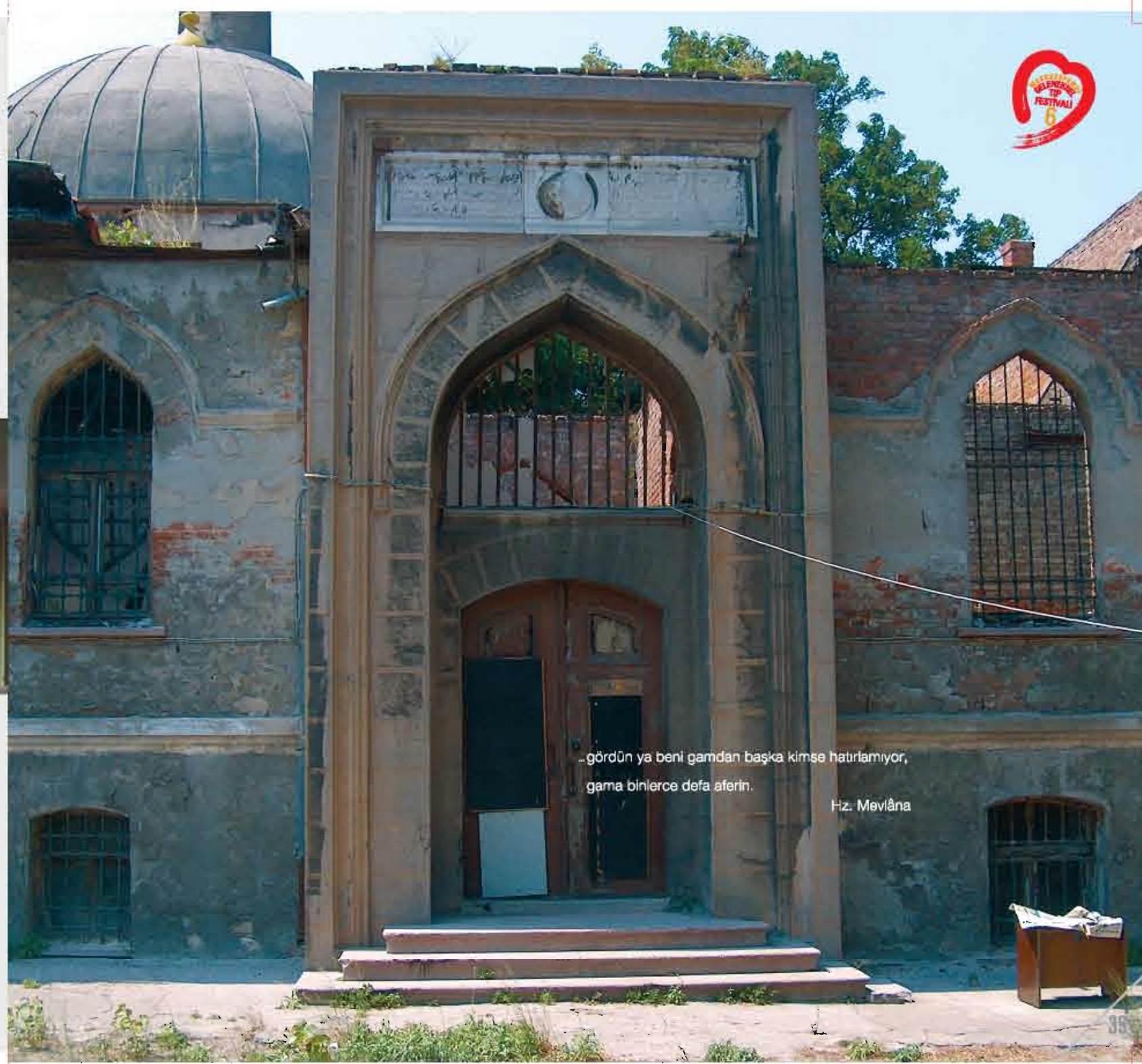

Yenikapı Mevlevihanesi'nde Ahmet Özhan Konseri

Tarihi Mevlevihane'de
unutulmaz bir akşam
yaşandı.

Sahnede Ahmet Özhan'a semazenler eşlik etti.

...gördün ya beni gamdan başka kimse hatırlamıyor,
gama binlerce defa aferin.

Hız. Mevlâna

Seminerler

Merkez Efendi Vakfiyesi

M. Veysi Dörtbudak
Öğretim Görevlisi

Vakıf, “gelirleri hayır işlerine tahsis edilen mal veya mülk, mevkuf” demektir. Kamus-ı Türkî’de “sahibi tarafından şer’-i şerif marifetiyle bir fi’l-i hayra ve hayrata ve hasenata tahsis olunmuş mülk ve mal”; Kamus-ı Okyanus’ta “bir hizmetin sürüp gidesiye yapılması için ve resmi bir yolda ayrılıp şu veya bu kimse tarafından bırakılan mülk ve para” şeklinde tanımlanmıştır.

İslam dininin birlik, dayanışma ve yardımlaşma konularındaki hassasiyetini gözönünde bulunduran bazı hukukçular, vakıf olgusunun İslam dinine dayandığını söylemektedir. Konuyla ilgili Kuran-ı Kerim ayetleri şöyledir:

“Allah yolunda sınırsızca harcayın, kendi elinizle kendinizi mahvetmeyin ve iyilik yapmaya azimle devam edin; unutmayın ki Allah iyilik yapanları sever.” (Bakara suresi 195. ayet)

“Karşılıksız yardım eden kadınlara ve erkeklere ve böylece Allah’a güzel bir borç verenlere gelince, onlara kat kat fazlası ödenecek ve öteki dünyada değerli bir mükafat kazanacaklardır.” (Hadid suresi 18. ayet)

“Onlar, Allah’a ve ahiret gününe inanırlar; doğru olanı emreder, eğri olandan alıkoyarlar ve hayırlı işlerde birbirleriyle yarışır; işte bunlar dürüst ve erdemli kimselerdir.” (Âl-i İmran suresi 114. ayet)

Vakfın dayanağı olan hadislerden ikisi ise şöyledir: “Bir insan öldüğünde amel defteri kapanır. Ancak sadaka-i cariyesi veya ilmî bir eseri veya kendisine dua eden hayırlı evladı olan kimsenin amel defteri kapanmaz.”

Hazret-i Ömer vakfedeceği bir mülk toprağı hakkında Hz. Muhammed’in fikrini sormuş, “Aslını satılmaz, bağışlanmaz ve miras yoluyla intikal etmez şekilde sadaka kıl, gelirlerini fakirlere tahsis et” cevabını almıştır.

Osmanlı döneminde ilerleme gösteren vakıflar sayesinde, bir kimse vakıf bir evde doğar, vakıf bir beşikte uyur, vakıf mallardan yiyip içer, vakıf kitaplardan okur, vakıf bir mektepte hocalık eder, vakıf idaresinden ücret alır ve öldüğünde vakıf mezarlığa gömülürdü. Beşerî hayatın bütün ihtiyaçlarını vakıf mallarla temin etmek mümkündü. Bu nedenle, geçmişte vakıf müessesesine çok önem verilmiş, günümüze yüz bine yakın vakıf ve milyonlarca vakıf eser bırakılmıştır.

Vakfeden tarafından, vakfın şartları ve idaresi ile ilgili bilgi vermek üzere hazırlanan nizamnameye “vakfiye” denir. Tarihî açıdan önem taşıyan bu belgeler, ait olduğu dönemle ilgili önemli bilgiler verir. İslam tarihinde ilk vakfiyenin, Hz. Ömer tarafından yazıldığı söylenir, fakat bu vakfiyenin Hz. Muhammed hayattayken mi, Hz. Ömer’in halifelîği zamanında mı yazıldığına dair kesin bir bilgi yoktur.

Vakfiyelere genellikle Allah’a hamd ve sena, Rasulüne salat ve selamdan sonra hayır işlemeye teşvik edici ayetler, hadisler ve şiirler ile giriş yapılır, sonra vakf edilen mallar, bunların kimler tarafından ve nasıl idare edileceği (bu bölümde, vakıfta kimlerin çalışacağı, bunlara ne kadar ücret ödeneceği, ücretlerin nereden temin edileceği gibi konularla ilgili de bilgi verilir), vakıf gelirlerinin nasıl harcanacağı ve hakim (kadi) vakfa dair hükmü yazılırdı. Vakfiyede bir de beddua bulunurdu; vakıf hizmetlerini yerine getirmeyen, vakfa ihanet eden, vakfı amacı dışında kullanan, vakıf mallarından yiyen ve vakfiyede belirtilen şartları değiştirenler için yazılan bu bedduada “Allah’ın, peygamberlerin, meleklerin, insanların ve bütün mahlukatın lanetinin vakıf şartlarını değiştirenin üzerine olması” dilenirdi. Vakfiyenin üst kısmında hakim veya hakimlerin mührü, son kısmında şahitlerin imzaları ve tarih bulunurdu.

Merkez efendiye ait vakfiye, Vakıflar Genel Müdürlüğü Kültür ve Tescil Daire Başkanlığı Arşivi’ndeki 623 numaralı defterin, 329. sayfasının, 156. sırasında kayıtlıdır.

Vakfiyede Merkez efendinin ismi Musa, babasının ismi Şeyh Muslihiddin olarak geçer. Bazı kaynaklara göre ise Muslihiddin, Merkez efendinin ismidir. Vakfiyeden anlaşıldığına göre Merkez efendinin babası da tasavvuf ehlidir. Vakıf mütevellii olarak Murad ibn-i Nasuh tayin edilmiştir. Dikkat çeken bir husus, vakıf idaresinin kadın erkek ayrımı yapılmadan çocukların en büyüğüne bırakılmasıdır.

Vakfiyede, Merkezefendi camiinin batısında bulunan ve fıskiyeli bir bahçesi olan hamamın kiraya verilmesi, elde edilen gelirle Kuran-ı Kerim okutulması ve biri Hz. Muhammed, biri Merkez efendi, biri oğlu Ahmed’in annesi Şah sultan, biri de kendinden önce vefat eden oğulları Derviş ve Ali çelebiler için olmak üzere günde dörder cüzden ayda dört hatim indirilmesi istenmektedir.

Vakfiyede Merkez efendi için “dehr elinden şerbet-i mevt nûş ile mest ü medhûş olam”, oğlu için “âsûde-i civâr-ı rahmet oldukda” cümleleri kullanılmakta, “ölüm” kelimesi geçmemektedir. Bu cümleler, o devrin insanının ölüme nasıl baktığı hakkında ibret verici ipuçlarıdır.

Vakfiye, Bakara suresinin 181. ayetiyle bitmektedir: “Kim -vasiyeti- işittikten sonra değiştirirse böyle davranmanın günahı yalnızca onu değiştirenedir. Doğrusu Allah, herşeyi işitendir, herşeyi bilendir.”

En son cümlede, vakfın şahsiyet kazandığı tarih olarak “9 şevval 959” yazmaktadır. Merkez efendi 959 yılında -kendi tabiriyle- “dehr elinden şerbet-i mevt nûş ile mest ü medhûş” olmuştur.

Seminerler

Merkez Efendi Menkıbeleri

Emrehan Küey
Öğretim Görevlisi

Tanınmış kişilerin, özellikle din büyüklerinin hayatlarını ve olağanüstü hallerini anlatan hikayelere “menkıbe”, menkıbelerin biraraya getirildiği eserlere “menakıbname” denir.

Halk muhayyilesinin ürünü olan, ruhunu geleneksel yapıdan alan ve olayları efsaneleştiren menkıbeler, edebiyatımız ve tasavvuf kültürümüz açısından önemli kaynaklardır. Menkıbelerin olağanüstü haller anlatması eksiklik değil, zenginliktir. Menkıbeler, hayal ürünü olayların yanında, kişiler ve dönemleri ile ilgili gerçekleri de anlatır; bu açıdan bakıldığında günümüz tarihî romanlarına benzer. Pekçok kaynakta tesadüf edilmeyen bilgileri menakıbname, silsilename, mektubat gibi eserlerde bulmak mümkündür.

Mesir macununu imal ederek Manisa’daki mesir şenliklerini başlatan, hekim ve mutasavvıf şeyh Merkez efendi hakkında da devrin çeşitli kaynaklarında pekçok menkıbeye rastlanır. Bunlardan biri şöyledir:

Merkez efendi tahsil için İstanbul’a gelir ve Velîüddin oğlu Ahmed paşanın öğrencisi olur. Bir süre sonra tasavvufa olan ilgisi artar ve tasavvufî eğitim görmek üzere medreseden ayrılır. Karaman’a giderek büyük mutasavvıf Habib Karamanî’den biat almak ister, fakat şeyh, “sizin irşadınız ve nasibiniz bizden değildir” diyerek kendisine vaaz icazeti verir ve “bundan böyle adın Muslihiddin” olsun der. İstanbul’a dönen Merkez efendi, Etyemez dergahında riyazata başlar. Bir müddet sonra dergahın şeyhi Emirzade babanın kızı Hatice hatunla evlenir. O dönemde, devrin ileri gelen şeyhlerinden Sümbül efendiyi beğenmeyen Merkez efendi, bir gece garip bir rüya görür. Ertesi gün rüyasını yorumlatmak için Emirzade babaya ve güvendiği başka zatlara gider, fakat sadra şifa bir cevap alamaz. Hatırına Sümbül efendi gelir fakat yanına gidemez. Bir gece rüya içinde rüya görür: Sümbül efendi Muslihiddin efendinin hücre kapısını zorlamakta, Muslihiddin efendi de içeri girmesin diye kapının arkasına eşya yığmaktadır. Sümbül efendi engelleri yıkarak içeri girer. Muslihiddin efendi Sümbül efendiye gidip bu rüyayı tabir ettirir ve şeyhin ayağına yüz sürüp biat eder. Muslihiddin efendi heyecanla uyanır ve rüyasını bir dostuna anlatır; birlikte Sümbül efendiye gitmeye karar verirler.

Şeyh Sümbül efendi de sabah erkenden Muslihiddin efendi için siyah imame ve siyah kisve hazırlatır. O sırada zaviyede, erbain ve süluklerini tamamlayıp halifelîği bekleyen sufler, “efendi hazretleri bu nimetleri hangimiz için hazırlıyor acaba?” diyerek merakla beklerken Muslihiddin efendi ve dostu zaviyeye gelip Sümbül efendinin elini öperler; o da imame ve “tac-ı halveti”yi Muslihiddin efendiye giydirir ve “Mevlana, kapın pek kavi değilmiş, bize dayanamadı. Bu, sizin ezeli nasibiniz olan celi zikrin esrarından ötürüdür” der. Biattan sonra da, “siz, meratip tekmline kamil kişilerdensiniz ve Habib Karamanî hazretlerinin müjdesini almışsınız. Dairemizin ‘merkezi’ olup manevi hilafet ve ulvî makamlara rehberlik etmekten gayrı yapacak şey yoktur” der. Merkez Muslihiddin efendi, Habib Karamanî hazretlerinden ve Emirzade babadan giymiş olduğu kisveleri ve kuşandığı kemeri çıkartır. Şeyh efendi bir nazarda meratib-i esma’yı tamamlattırıp onu kamillerden kılar ve kendi hanesinde erbaine girmesini emreder. Sonra onu “Koğacı dede” olarak da bilinen Sunduk dedenin zaviyesine şeyh tayin eder.

Aksaray çarşısı civarında olan bu zaviyede hakikat ehline uygun biçimde uzun yıllar vaaz eder.

Merkez efendinin diğer bir kerameti şöyle nakledilir: Yatsı namazından sonra تنها bir odada otururken yanına bir zat gelir. Aralarında bazı konuşmalar olur, esasını alır, birlikte çıkarlar. Biraz sonra hırkası ve elbisesi ıslanmış olarak geri gelir. Müridlerinden biri hayretle, “yağmur yağmadı neden ıslandınız, bu ne acayip haldir?” diye sorar. Merkez efendi, “acayip değildir” diye cevap verir. Şeyhinin hırkasını ve elbisesini kurutan mürid bu suyun deniz suyu olduğunu anlar ve “efendi, lütfedip söyleyin, nereye gittiniz?” diye sorar. Merkez efendi kimseye söylememesini tembih ederek, “o gelen Hızır aleyhisselam idi, adalardan birinde bir hizmet emreylediler, onu yerine getirdik” der. Müridi, “nereye gittiniz?” diye sorar fakat cevap alamaz. Merkez efendinin vefatından kırk gün sonra bir zat gelir ve şeyh için nezir ve sadakalar getirdiğini söyler. Vefatını öğrenince çok üzülür; sebebini soran müridlere, “Yemen’de ticaret yaparken gemilerimiz fırtınaya tutuldu; şeyh hazretleri gelip bizi bu afetten kurtardı” der.

Seminerler

Manisa Şiirlerinde Merkez Efendi

Ünal Şenel
Yrd. Doç. Dr.

Şehirler edebiyata tarihî, coğrafi ve kültürel zenginlikleriyle konu olmuştur. Şehrin kültürel zenginliklerinin başında, o şehirde yetişmiş veya şehrin kimliğinin oluşmasında rol oynamış şahsiyetler gelir. Bazı şehirler böyle şahsiyetlerle bilinir ve hatırlanır.

Farklı zamanlarda yaşamış olan ve farklı geleneklerden beslenen kişilerin şiirlerinde, Merkez efendinin Manisa'ya kimlik kazandıran şahsiyetlerden biri olarak değerlendirildiği, mutasavvıf ve hekim kimlikleri üzerinde durulduğu görülmektedir.

Manisa ile bütünleşen mutasavvıf hekim Merkez efendi, Kanuni Sultan Süleyman'ın annesi Hafsa sultanın Manisa'da yaptırdığı külliye ve bimarhanede beş yıl kadar görev yapmış, bu görevi sırasında mesir macununu imal etmiş ve şifa niyetine, Sultan camiinden halka saçtırmıştır. Bu nedenle, Manisa'dan bahseden şiirlerde Merkez efendiye, Hafsa sultana ve mesir saçma geleneğine yer verilmiştir.

Arif Nihat Asya bir rubaisinde, Merkez efendiyi Manisa'ya tarihî, dinî, mistik ve estetik değerler kazandıran şahsiyetler arasında sayarken onun mutasavvıf ve hekim kimliklerini birleştirmiştir.

Tacdir tekke'm başımda Mevlana'dan
Hürriyetim arka verdiğim hür dağdan
Kaldın Merkez efendiden ey mesir'im
Ey Akpınar'ım sen de çoban İsa'dan

Manisa'da vali yardımcılığı yapmış olan Ali Küçükaydın, şehrin kimliğini oluşturan tarihî şahsiyetler arasında Merkez efendiyi de saymaktadır:

Bakınca Murat'ı, Fatih'i, Selim'i
Hafsa sultanı, şehzade Süleyman'ı
Merkez efendiyi, bir de Sinan'ı
Tarzan'ı Spil'de görür gibiyim

Manisa'da yaşayan halk şairlerinden Harun Tokmak ise Merkez efendiyi ve Hafsa sultanı insanları eğiten ve şifa dağıtan şahsiyetler olarak görmektedir:

Ağlayan Kaya'ya baktım da kaldım
Sultan'ından, Merkez'inden ders aldım
Mesir macununu dört yana saldım
Hastalara şifa olsun Manisa

Manisalı şairlerden M. Ziya Akça da "Zümrüt Manisa" isimli şiirinde Merkez efendiyi "devrin İbn-i Sina'sı" olarak nitelendirir.

Refleksoloji

Margarita Dimitrova

Refleksoloji, ayak tabanlarında bedenın bütün bölgelerine, sistemlerine ve organlarına karşılık gelen refleks noktaları olduğu kabulüne dayanan bir tedavi yöntemidir.

Latince'de "reflexus" "akış", "logos" "öğreti, bilim" demektir; "akış bilimi" anlamına gelen refleksoloji, insan vücudunu dinamik bir enerji sistemi olarak kabul eder. Çinlilerin "chi", Hintlilerin "prana", Batıların "hayat enerjisi" olarak adlandırdıkları bu enerji, özel kanallar (meridyen) içinde dolaşarak vücudun her yerine ulaşır. Hayat enerjisinin kanallarda rahatça dolaşıp vücutta dengeli bir şekilde dağılması sağlığın temelini oluşturur. Stres, travma gibi birçok faktör kanallarda tıkanıklıklara, dolayısıyla enerjinin dengesiz dağılmasına sebep olabilir; bu durumda hastalıklar ortaya çıkar. Refleksolojinin amacı, kanallardaki tıkanıklıkları açarak enerjinin serbest kalmasını ve vücutta rahatça dolaşmasını sağlamaktır.

Tarihi beşbin yıl öncesine uzanan bu doğu kökenli teknik, batıda, geçen yüzyılın başından itibaren Dr. William Fitzgerald ve masöz Eunice Ingham tarafından ayağa uygulanmış, ayaktaki hassas noktalar vücut anatomisi ile eşleştirilerek ayak-vücut ilişkisinin haritası çıkartılmıştır. Bu harita, vücut anatomisinin ayak tabanlarındaki izdüşümünü yansıtır. Başparmaklar başa, ayakların iç kenarları omurgaya karşılık gelir; organlar ise kabaca vücuttaki konumlarına göre yerleşmiştir.

Refleksoloji, rahat bir yatakta, çıplak ayaklar üzerinde uygulanır. Refleksolog, çoğu ayak tabanında, birkaçı ayak üzerinde ve bilek çevresinde bulunan refleks noktalarına özel el-parmak teknikleriyle baskı uygular. Rahatsızlık olan vücut bölgesinin eşleştiği refleks noktasına bastırıldığında hasta ya o noktada, ya o bölgede, ya da her ikisinde ağrı/acı hisseder. Refleksolog özellikle o nokta üzerinde çalışarak enerjinin dengeli bir şekilde dağılmasını sağlar.

Refleksoloji düzenli uygulandığında stresi uzaklaştırır, vücudu gevşetip rahatlatır, yorgunluğu giderir, uykuyu kaliteli hale getirir, bedenın kendini iyileştirme gücünü harekete geçirerek hastalıkları önler, pekçok hastalığın tedavisinde olumlu sonuçlar verir. Sinüzit, rinit, kronik bronşit, bronşiyal astım, hipertansiyon, taşikardi, ateroskleroz, parkinsonizm, multiple skleroz (MS), polinevrit, radikulit, nevralji, baş ağrısı, migren, miyozit, fibromiyozit, tendonit, kas atrofisi, sırt ve bel ağrısı, romatizma, siyatik, eklem dejenerasyonu, yumuşak doku gerilmesi, omurga yamukluğu, göğüs deformasyonu, ameliyat izi sertlikleri, düz tabanlık, safra kesesi ve böbrek taşları, hazımsızlık, mide spazmı, gastrit, ülser, spastik kolit, kabızlık, mesane hastalıkları, idrar kaçırma, premenstrüel sendrom (PMS), adet düzensizlikleri, menopoz, yorgunluk, uykusuzluk, stres için faydalıdır. Ameliyat gerektiren durumlar (apandisit, peritonit, göğüs ve karın bölgesine cisim batması gibi), kanser, kalp krizi, kan hastalıkları, fıtık, kemik-eklem tüberkülozu, kırık-çıkık-burkulmalar, deri iltihapları ve deformasyonları (ezik, yanık, donma, egzama gibi) ve hamilelikte kullanılmamalıdır.

Refleksoloji kişinin durumuna göre haftada birkaç kere, her gün veya günde iki kere uygulanabilir. Masaj süresi orta yaşlı ve yaşlılarda 15-20 dakika, çocuk ve gençlerde 10-15 dakikadır; rahatsızlığın türüne göre süre uzatılabilir veya kısaltılabilir. Bazan 5-6 masaj tedavi için yeterlidir. 15 masajda sonuç alınamamışsa, dinlenme için tedaviye ara verilir.

Seminerler

Shiatsu

Zeynep Sevil Güven

Japonca'da “shi” “parmak”, “atsu” “basınç” demektir. Shiatsu, -başta başparmaklar olmak üzere- el parmakları, avuç içleri, dirsek altları, diz kapakları ve ayak tabanları ile hayat enerjisinin aktığı kanallar (meridyen) üzerindeki duyarlı noktalara basınç uygulamak suretiyle gerçekleştirilen Japon tedavi yöntemidir.

Geleneksel Çin tıbbındaki “akupunktur” yöntemi temel alınarak geliştirilmiştir. Japon terapistler, iğne korkusu yüzünden akupunktur uygulanamayan kişileri gözönünde bulundurarak iğnenin yarattığı etkiyi sağlayabilecek bir yöntem ararken, aynı meridyen üzerindeki iki noktaya parmak uçlarıyla derin basınç uygulamanın iğne etkisi yarattığını farketmişlerdir.

Başlarda, akupunktur noktalarına iki elin parmak uçlarıyla dikey ve eşit basınç uygulamaktan ibaret olan shiatsu, zaman içinde “anma” (sıkışmış adalenin serbest kalmasını sağlamak amacıyla eklem yerlerini alt taraftan tutup gevşediği anda çekme veya çevirerek germe) ismi verilen Çin masaj tekniği ve Batı dokunma terapileriyle birleşerek bugünkü halini almış ve geçen yüzyılda Namikoshi tarafından dünyaya tanıtılmıştır.

Shiatsu, dışarıdan enerji aktarmayı değil, beden içindeki enerjiyi dengeleyerek bağırsıklık sistemini kuvvetlendirmeyi amaçlar. Shiatsu'yu “sağlıklı olmak, sağlıklı kalmak ve hastalıkları iyileştirmek için ellerle ve parmaklarla yapılan masaj” şeklinde tanımlayan Namikoshi, shiatsu'nun fiziksel olduğu kadar, zihinsel ve ruhsal olarak da rahatlama getirdiğini vurgulayarak şöyle demektedir: “Bedenin kendini iyileştirme gücünü harekete geçirmek, yorgunluğu dinlenmişliğe dönüştürmek, canlı ve güçlü hissetmek için bedendeki duyarlı noktalara ellerle, parmaklarla bastırmak yeterlidir. Ellerin, parmakların beden üzerinde dolaştırılması dokunuşların sıcaklığını da beraberinde getirir. Şehir hayatının insanın bedeninde, zihninde ve ruhunda yorgunluklara yolaçtığı ve hekimliğin, hasta organların tedavisinden uzaklaşıp teknik bir uygulamaya dönüştüğü günümüzde bu dokunuşlara ihtiyaç daha da artmıştır.”

Shiatsu, yere serilmiş özel bir şiltede, genellikle giyinik beden üzerinde uygulanır. Eklem yerlerini tutarak destek verme ve germe ile bedenin çeşitli bölgelerine basınç uygulama işlemlerinden oluşur. Bu işlemler, “kata” ismi verilen hareketler zincirine bağlı kalarak uygulanır. Her hareketin beden üzerinde yarattığı etki farklıdır. Eklem yerlerinden tutarak destek verme, kişinin kendini serbest bırakmasına; germe, enerji kanallarının gevşemesine ve bedenin esneklik kazanmasına; basınç uygulaması, kanallardaki enerji tikanıklıklarının açılmasına ve kan dolaşımının rahatlamasına yardımcı olur.

Shiatsu, baş, boyun, omuz, kol, sırt, bel ve bacak ağrıları, siyatik, fıtık, adet sancıları ve düzensizlikleri, cinsel isteksizlik, çocuklarda alt ıslatma, hıçkırık, hipertansiyon, gerginlik, kronik yorgunlukta faydalı ve yan etkisizdir.

Çigong

Hakan Onum

Çince'de “çi” “enerji, can”, “gong” “iş, kararlı çalışma, yetenek geliştirme” demektir; Çigong, hayat enerjisi üzerinde kararlı olarak uzun süre çalışıp “can yetkinleştirmek”tir.

Çigong'un geçmişi antik çağa uzanır. Tarihî kayıtlar Çin'de dörtbin yıl önce, insanların dans karakterli hareketlerle enerjilerini ve solunumlarını düzenlediklerini, hastalıklarını tedavi ettiklerini göstermektedir. Hint, Tibet ve Uygur kültürlerinden destek alan çigong, geleneksel Çin tıbbının hayat enerjisi anlayışı ve Budacı, Taocu ve Konfüçyüsçü enerji alıştırmaları üzerine kurulmuştur.

Çigong, insanın gizli gücünü ortaya çıkarmak üzere, hayat enerjisinin geliştirilip etkin biçimde kullanılmasını hedefler. Çeşitli amaçlarla kendi hayat enerjisi üzerinde çalışma, beslenme, başkalarına şifa verme ve yerleşim uygulamaları çigong'un kapsamındadır. Kendi başına yapılan uygulamalar beden, soluma, zihin ve hayat enerjisi düzenleme temelleri üzerine kuruludur; duruş, devinim, soluma, titreşim, imgeleme, zihin odaklama ve kendi kendine masaj yöntemlerini içerir.

Çigong, bağırsıklık sistemini kuvvetlendirerek sağlığı korumak ve hastalıkları, konuşma - öğrenme güçlüğünü, travmaların etkisini tedavi etmek; uhu eğitip şuuru genişleterek acılardan kurtulmak; hayat gücünü geliştirerek şiddete karşı kendini savunmak; beden-zihin işbirliğini sağlayarak verimi ve konsantrasyonu arttırmak için uygulanır.

Geleneksel Çin tıbbına göre, zihin ve beden arasındaki dengenin bozulması sonucunda hastalıklar meydana gelir. Çigong, zihni, nefes alıp vermeyi, hayat enerjisini, beden sıvılarını düzenleyen çeşitli uygulamalarla, bozulan veya bozulma eğiliminde olan dengeyi yeniden kurar. Çigong alıştırmaları, vücut sistemlerinin daha iyi çalışmasını sağlar, uyku kalitesini iyileştirir, yorgunluğu giderir, fiziksel ve zihinsel gücü artırır, bu sayede bağırsıklık sistemi kuvvetlenir; nesela, sık sık soğuk algınlığına yakalanan kişiler düzenli olarak yapılan çigong alıştırmalarının faydasını göreceklerdir.

Son yıllarda, sistematik olarak yapılmış tıbbî gözlemler çigong'un özellikle kronik hastalıklarda tedaviyi desteklediğini ve iyileşme süresini kısalttığını göstermektedir. Klinik deneyler, özellikle hipertansiyon, koroner kalp hastalığı, kronik hazımsızlık, gastrik ve duodenal ülser, mide düşüklüğü, kronik hepatit, tüberküloz, kronik bronşit, bronşiyal astım, nevrastenî, hamilelik toksemisi, pelvik iltihaplanma ve yaşa bağlı bel ağrısında çigong'un etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Çigong alıştırmalarının kliniklerde kullanılması olumlu sonuçlar verecektir.

Çigong'un etkisini arttırmak için çalışma ve dinlenme arasında denge kurulması, beslenme alışkanlıklarının değiştirilmesi ve günlük hayatın düzenlenmesi gerekir.

Seminerler

Renk Terapisi

Metin Yahya Üster, Rana Nuhoğlu, Zehra Akdoğan

Renk, bir ışık frekansının belli oranda yoğunlaşması sonucunda ortaya çıkar. Renk enerjilerinden faydalanarak metabolizmada denge sağlama işlemine “renk terapisi” denir.

Renk terapisinin tarihi çok eskilere dayanmaktadır. Eski Mısırlılar, Karnak ve Teb gibi tapınaklarda renkleri kullanmışlar ve renk salonları inşa etmişlerdir. Hint ve Çin uygarlıklarındaki şifacı din adamları ise insanın yedi katlı doğası ile güneşin yedi rengi arasındaki bağlantıyı temel alarak bir renk bilim sistemi kurmuşlardır.

1670 yılında İngiliz fizikçi Isaac Newton karanlık bir odada, güneş ışığının bir delikten odaya girmesini sağlamış, ışığın önüne prizma koyarak parçalanış halini beyaz perdeye aksettirmiş ve “yedi rengi” elde etmiştir; beyaz perde üzerindeki renklerin sıra ile dizilişine “spectrum solares” (güneş tayfı) ismini vermiştir.

Fizik ve metafizik alanında yapılan araştırmalar renklerin bir terapi aracı olarak kullanılabileceğini ortaya koymuştur. Bugün dünyada birçok psikolog ve psikiyatr renkleri bir terapi aracı olarak kullanmaktadır.

Renkler çekici, uyarıcı ve yapıcı olduğu kadar itici, çökkünlük yaratıcı ve yıkıcı olabilir. İnsanların renklere verdiği tepkiler farklılık gösterir; mavi, bir kişiye huzur verirken başka bir kişiye soğuk ve itici gelebilir.

Renk duyarlılığı ne kadar geliştirilirse renklerden o oranda istifade edilir. Bilgi ve duyarlılığı arttırmanın en kolay yolu “renk kartları deneyi”dir. Bu deneyde zihin boşaltılır, gözler kapatılır ve eller kartın biraz üzerinde tutularak renk enerjisi hissedilmeye çalışılır. Eller sıcak renk grubundan bir rengin üzerindeyse sıcaklık, soğuk renk grubundan bir rengin üzerindeyse soğukluk hissedilir. Bu test sayesinde gözleri kapalıyken renkleri tanımak ve renklerin enerji yayma biçimini öğrenmek mümkündür. Gözleri görmeyen kişiler renkleri bu yolla hissederler.

İçinde yaşadığımız dünya sürekli hareket halinde olan akıcı bir enerjiden oluşmuş ve bu enerjiyle çevrelenmiştir. İnsan organizması da evrendeki gibi bir enerji alanına sahiptir. İnsanın koruyucu bedeni veya kalkanı olarak değerlendirilen bu elektromanyetik alana “aura” veya “enerji beden” denir. Grekçe’de “aura” “meltem, esinti” demektir. Bedenimizi bulut gibi saran bu enerji alanı ısı, ışık, renk, ses, elektrik, manyetizma ve elektromanyetizma ile etkileşir. Bu enerji alanı içinde yedi adet “çakra” (enerji dağıtım merkezi) vardır. Aura, güneşten gelen radyal enerjiyi renklere ayrıştırarak çakralara renk pompalar. Çakraların görevi, bedendeki fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duygusal fonksiyonların yerine getirilmesi için gerekli olan enerjiyi emerek vücuda dağıtmak; yani, bedene giren ve beden tarafından yayılan enerjileri düzenlemektir. Her çakranın konumu, görevi ve rengi farklıdır:

Temel çakra: Bel kemiğinin alt kısmında yeralır. İnsana hayat veren enerjiyi akort eder. Rengi kırmızı’dır.

Dalak çakrası: Böbreküstü bezleri ve böbrek merkezindeki splenik merkezi yönetir. Rengi turuncu’dur. Gıdalardan ve sevgiden elde ettiği enerji ile vücuda yaşama sevinci ve coşku verir.

Güneş sinir ağı çakrası: Böbrek bölgesi ile göğüs kafesi arasında yeralır. Sinir sistemini, karaciğeri ve pankreası yönetir. Rengi sarı’dır.

Kalp çakrası: Kalp ve kan dolaşımını yönetir. Rengi yeşil’dır.

Boğaz çakrası: Boynun alt kısmında yeralır. Tiroid ve paratiroid bezlerini yönetir. Duygu ve düşüncelerimizi rahatça ifade etmemizi sağlar. Rengi mavi’dır.

Alın çakrası: Beynin alt kısmında yeralır. Endokrin bezlerini yönetir. Vücudun bütün olarak faaliyet göstermesi bu çakra ile ilgilidir. Görme, duyma, koku alma duyularını canlı tutar, uyku durumunu ayarlar, zihni dinlendirir. Rengi çivit mavisi’dır.

Taç çakra: Beyin ve pineal bezlerini yönetir. Derimize renk veren melatonin hormonunu dengeler. Ruh durumumuz bu çakra ile doğrudan ilgilidir. Renkleri mor, eflatun, menekşe ve macenta’dır.

Çakralar, salgı bezleri ve omurga sistemi ile fiziksel bedenle bağlıdır. Enerji merkezleri vasıtasıyla emilen enerjiler önce omurgaya, sonra dolaşım ve sinir sistemi yoluyla organlara ve sistemlere taşınır. Böylece tüm hücre, doku, organ ve sistemler enerjilerden eşit olarak faydalanır.

Öfke, korku, endişe gibi duygu durumları çakralarda enerji dengesizliğine sebep olur. Bu durumda bir rengin fazlalığı veya azlığı söz konusudur. Enerji dengesizliği sonucunda hastalıklar ortaya çıkar. Bazı renkleri veya renk kombinasyonlarını kullanarak dengeyi tekrar kurmak mümkündür. Renklerle tedavide en önemli konu, ihtiyaç duyulan renklerin belirlenmesidir. Örneğin, insan kalbinin rengi eterik olarak yeşildir. Vücut yeşil rengi yeterince ememediğinde kişi kendini rahatsız, sıkıntılı, mutsuz ve sevgisiz hisseder. Modern tıbbın “kalp yorgunluğu” diye isimlendirdiği bu tabloda, fizyolojik bir rahatsızlık olmadığı halde sıkıntılar yaşanmakta; bu sıkıntılar kalpte fizyolojik rahatsızlık meydana gelme ihtimalini arttırmaktadır.

Aura’nın ve çakraların durumunu anlamak için Kirlian fotoğrafçılığı kullanılır. Bay ve bayan Kirlian tarafından geliştirilen özel bir fotoğraf makinesi ile kişinin aura’sını renk titreşimleri halinde fotoğraflamak, fizyolojik ve psikolojik olarak yorumlamak ve vücuttaki enerji dengesizliklerini tespit etmek mümkündür.

Seminerler

Müzik Terapisi

Yrd. Doç. Dr. Nevin Eracar, Selvi Yılmaz

Müzik terapisi, 1997 yılında, “Amerikan Müzikterapi Birliği” tarafından “bireylerin fiziksel, zihinsel, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamada müziği ve müzik aktivitelerini kullanan uzmanlık dalı” şeklinde tanımlanmış ve tedavi yöntemleri arasına dahil edilmiştir.

Psikoterapi amaçlı müzik bütün psikoterapötik yaklaşımlarla bütünleşebilir:

- 1)Psikodinamik, analitik kuramlara dayanan psikoterapi yöntemleri
- 2)Öğrenme kuramına dayanan bilişsel, davranışçı yöntemler
- 3)Varoluş felsefesinden temellenen fenomenolojik yaklaşımlar ve uygulamalar

Müziğin psikoterapi amaçlı kullanımı bireysel psikoterapi veya grup psikoterapisi içinde gerçekleşir. Psikoterapi sürecinin dayandığı kuramsal temeller terapistin nasıl çalışacağını belirler. Müzikle terapi çalışmalarının öncesinde ve sonrasında değerlendirme yapılması önemlidir. Müzik terapisi iki şekilde uygulanır:

- 1) Aktif yöntem: Müzik, terapi sırasında, hasta/danışan tarafından icra edilir. Ağızla, bedeni kullanarak veya etraftaki nesnelerle ses çıkartmak kişinin kendini ortaya koymasından önemlidir. Şarkı kullanımı, hem bir ısınma aracı olarak, hem de geçmiş yaşantılara işaret eden bir çağrışım nesnesi olarak işlev görür.
- 2) Pasif yöntem: Hasta/danışan yalnızca müziği dinler ve terapistin yönlendirmesiyle müzikle birlikte imajinasyon yapar. Önceden kaydedilmiş müzikler veya terapistin ve/veya müzisyenin o sırada çalacağı/söyleyeceği müzikler kullanılabilir. Müzik, hasta/danışanın ihtiyacına göre terapist tarafından seçilir; seçim hasta/danışanla birlikte yapılabilir.

Müzik terapisi çocuklarda konuşma bozukluğu, öğrenme güçlüğü, zeka geriliği, hiperaktivite, otizm, davranış bozukluğu, konjenital beyin hasarı (cerebral palsy) gibi durumlarda gelişimi uyarıcı ve hızlandırıcıdır. Örneğin, çeşitli müzik nesnelerinin ve ritmik uyarıcıların devreye girmesi ve stereotipik davranışların müzik ve dans ile çeşitlenmesi yoluyla otistik çocuklarla ilişki kurulabilmektedir. Müzik terapisi anksiyete, psikosomatik bozukluklar ve nörozlarda gevşeme, stresle başa çıkma gibi amaçlarla kullanılabilir.

Seminerlere ev sahipliği yapan Zeytinburnu Tıbbi Bitkiler Bahçesi.

Kapanış

Murat Aydın
Zeytinburnu Belediye Başkanı

Saygıdeğer Belediye Başkanları, saygıdeğer Dışişleri, Erol Bey kardeşim bizim dostumuz Erol Dilaver. Ali amca İstanbul'daki Konya Taşkentliler Derneği'nin başkanı. Saygıdeğer hanımefendiler beyefendiler, sevgili dostlarımız aziz Zeytinburnulu hemşehrilerim hepimizi saygıyla ve muhabbetle selamlıyorum hoşgeldiniz sefalar getirdiniz.

Bizi hiçbir akşam hiçbir gün 10 gün süreyle yalnız bırakmadınız sağ olun var olun diyorum. Evet geçen hafta Cuma günü başlamıştık. İki Cuma geçti ve Pazar gününe geldik. Merkezefendi Geleneksel Tıp Festivali'nin altıncısını da bu akşam bitirmiş olacağız. Temennim o ki yedinciside olacak sekizinciside olacak ve hep böyle devam edecek. Birgün gelecek Türkiye'de geleneksel tıp dendiğinde, şifalı bitkiler dendiğinde akla gelecek tek ve en önemli yer burası olacak. Merkezefendi olacak inşallah. Biz bu çalışmaları onun için yapıyoruz. Tamam burada konserler var bunlar mutlaka olacak ama en önemlisi burada Merkez Efendi var. Merkez Efendi tarihimizin yetiştirdiği en önemli değerlerden bir tanesi ünlü bir tıp adamı. 450 yıl önce burası tıbbın merkeziydi, doğal bitkilerin merkeziydi ama bu zenginlikler unutulmuş. 6 yıl önce bu konuyla ilgili çalışmalara başladık sadece ben değil mesai arkadaşlarım belediyede çalışan arkadaşlarım, başkan yardımcısı, müdür, memurlar, işçi arkadaşlarım meclis üyesi arkadaşlarım hep birlikte bu etkinliği yapıyoruz. Beraber başladık ve beraber devam ediyoruz.

Bakın sürekli burada görev yapan arkadaşlarımız var her geldiğinizde her gün görüyorsunuz onları. Ve diğer arkadaşlarım, hepsine, Zeytinburnu Belediyesi ailesine sizlerin huzurunda teşekkür ediyorum. Sağolsunlar varolsunlar. Şimdi mesai arkadaşlarımı biraz daha fazla alkışlamanızı istiyorum alkış onlar için motivasyondur. Tabi belediye dışında bize destek veren Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği var. Dernekteki hocalarımıza sizlerin huzurunda teşekkür ediyorum. Şimdi son akşam olduğu için bölgede bu organizasyonun gerçekleşmesinde emeği geçen herkese teşekkür etmek gerekir. 10 gün süreyle bizlerle beraber

olan arkadaşlarımız var şirket temsilcisi arkadaşlarımız var onlara da sizlerin huzurunda teşekkür ediyorum. Birde bu standlarda 10 gündür bizim kahrımızı çeken esnaf arkadaşlarımız var onlara da teşekkür ediyoruz sağolsunlar var olsunlar. Ama bundan sonrasında burası 10 gün değil 365 gün bu tür bir merkez olacak bakalım kaç yıl sonra. Niyetimiz, amacımız, planımız 3 yıl içerisinde bu işi gerçekleştirmek umarım bu konuda da başarılı oluruz.

Evet herkese teşekkür ettik ama asıl büyük teşekkürü kime ediyorum biliyorsunuz, şimdi bütün bu çalışmalar yapılıyor, belediyenin imkanları kullanılıyor, bu işe paralar harcanıyor, kaynaklar ayrılıyor. Türkiye'nin ilk ve tek tıbbi bitkiler bahçesi Zeytinburnu'nda yapıldı geleneksel tıpla ilgili etkinlik Zeytinburnu Belediyesi olarak biz bunları yapıyoruz ama Zeytinburnu'ndan aldığımız yetkiyi kullanıyoruz. Dolayısıyla bu yetkiyi bana veren Zeytinburnu halkına sizlerin huzurunda canı gönülden teşekkürler ediyorum.

Sağolsunlar var olsunlar diyorum.

İmza Defteri

Merkez Efendi Mevlana
Tercümesi Tıbbın da
merkezi olur
Sıfatı ve Safii'den
sıfatlıyorum.

M. Tilla Köy
T.C. Kültür-Turizm Bakanlığı

A. H. C.

3.06.2025

Merkez efendi 6 Geleneksel Tıp
Festivaline katılmak ve bu tür
geleneksel tıpla ilgili etkinliklerin
artmasına katkıda bulunmak onur
verici.

Merkez efendi'nin baharı ile donanması
ve onun ıslanması başlamak için...
İmza geleneksel teşkilatlar

Dr. Süleyman Güneş
Sakarya Milletvekili
İ. Güneş

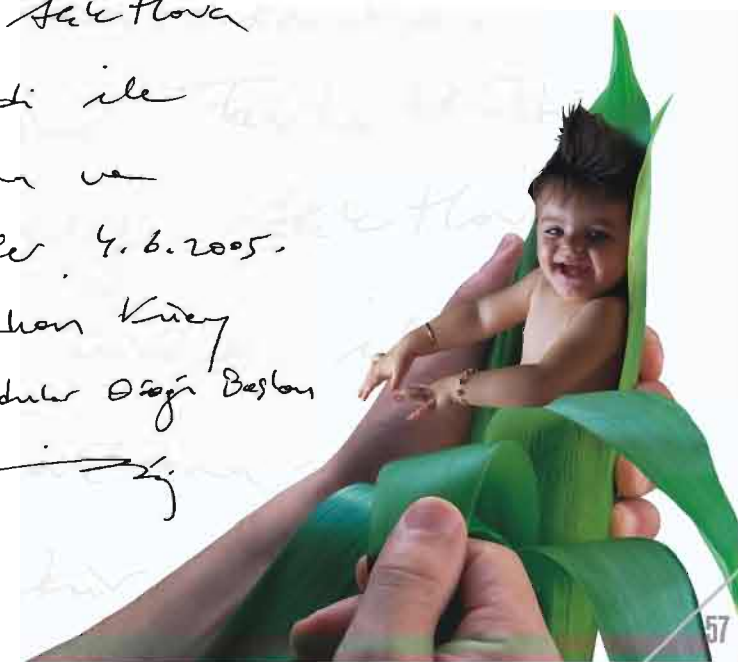
İmza Defteri

Merkezeğendi 6. Geleneksel Tıp Pöleninde/Festivalinde
Bazı Tıp Bilimlerinin halka ile buluşta olmaları nedeniyle
dünyamızın bu sahnede herkesin şifa bulmasını, şifa bulmanın
alternatif yollarını öğrenmesini ve Sünür boya mutlu olmasını
dilerim. 03.06.2003

✓
Unal KACIR.
İST. M.İ.

İstanbul Teytinburun Belediyesi
Tarafından hazırlanan "Merkezeğendi
Geleneksel Tıp Festivali" çerçevesinde
TMM Kütür, Sanat ve Tarih
fötröççüleri dıyarlılığa terçileler
eder. İsaallık her yıl ygırlar
du fötröçt her devam eder. Yeni
estirilekler ve yeni katılmlar
Merkezeğendi çevresinde Tarih kütür
ve Sanatın seğılerdiz Sektör
müerü kaline getir. üdi ile
terçileler ediyen. Başlana ve
katkısı olanlara terçileler. 4.6.2005.

Emrehan Küçü
Müerü Aydın Ögü Başlan

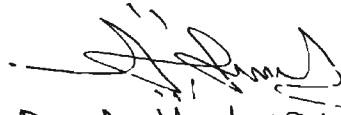

İmza Defteri

Zeytinönü'nün Belediyesi idarecilerini
tıp ve kültür tarihimize ışık tutan böyle
kapsamlı bir program düzenledikleri için
tebrik ediyoruz.

Beldeyi sadece maddi yönüyle değil
kültürel ve estetik yönleri de geliştirmesi
gaye edinen geniş ufuklu bekiş ağıllarıyla
nice bereketli çalışmalara imzalar atmalarını
temenni ediyorum.

Kültürümüze hizmet eden büyüklerimize
hizmet edenleri bu millet unutmayacaktır.
Teşekkür ederim. 04.06.2005

Hacı Doğan Ural ŞENEL
Cebel Boyer Üniversitesi
Öğretim Üyesi

Yedinci Merkezefendi Geleneksel Tıp Festivali'nde görüşmek üzere...